

Yard. Doç. Dr. Ali YEŞİLİRMAK

ULUSLARARASI HUKUKTA

İFLÂS

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	V
İÇİNDEKİLER.....	VII
KISALTMALAR.....	XV
GİRİŞ.....	1

Birinci Bölüm

ULUSLARARASI İFLÂS HUKUKUNUN TARİHSEL GELİŞİMİ VE ULUSLARARASI İFLÂSA İLİŞKİN GENEL İLKELER

1. İflâs Hukukunun Tarihsel Gelişimi: Genel Olarak	9
2. Uluslararası İflâs Hukukuna İlişkin İhtiyacın Doğuşu: Ammanati Bankası Davası	11
3. Uluslararası İflâsa İlişkin Tek Taraflı ve İkili Taraflı İşbirliği Çabaları.....	12
4. Uluslararası İflâsa İlişkin Bölgesel İşbirliği Çabaları	14
4.1. Avrupa	15
4.1.1. Kuzey Avrupa.....	15
4.1.2. Avrupa Konseyi'nin 1990 tarihli İstanbul Andlaşması	15
4.1.3. Avrupa Birliği	16
4.2. Kuzey Amerika	20
4.3. Latin Amerika	21

4.4. Orta Afrika.....	22
4.5. Güneydoğu Asya.....	22
5. Uluslararası İflâsın Yeknesaklaştırılması Konusunda Yapılan Uluslararası Çalışmalar.....	24
5.1. Sınıraşan Acze ilişkin UNCITRAL Model Kanunu	26
5.2. UNCITRAL'ın Diğer Çalışmaları	27
6. Uluslararası İflâs Hukukuna Hakim Temel Sistemler	30
6.1. İflâsın Yerelliği (Mülkiliği)	31
6.2. İflâsın Evrenselliği (Sınır Aşması veya Küreselliği)	33
6.3. Güçlendirilmiş Evrensellik	34
6.4. İşbirlikçi Yerellik.....	35
6.5. Karma Sistem (Yerellik ile Evrenselliğin Birlikte Uygulanması).....	36
6.6. İrade Serbestisi: Uygulanacak Hukukun Seçilmesi	36
6.7. Uyarlanmış Evrensellik	37
7. Sonuç	40

İkinci Bölüm
SINIRAŞAN ACİZ USÛLÜNE İLİŞKİN
UNCITRAL MODEL KANUNU

1. Giriş.....	43
2. Genel Hükümler.....	47
2.1. Uygulama Alanı	47
2.2. Tanımlar	48
2.3. Devletin Yükümlülükleri.....	53
2.4. Yetkili Mercî	54
2.5. Yabancı Devlette İşlem Yapma Yetkisi.....	54
2.6. Kamu Düzeni İstisnası	54
2.7. Yorum	57

3. Uluslararası Acze İlişkin Olarak Model Kanun'un Kabul Ettiği Sistem.....	58
4. Yabancı Temsilcilerin ve Alacaklıların Erişim Hakları.....	60
4.1. Yabancı Temsilcinin Erişim Hakları.....	60
4.1.1. Genel Olarak.....	60
4.1.2. Aciz Usûlüne Başvuru Hakkı.....	61
4.1.3. Aciz Usûlüne Katılma Hakkı.....	62
4.1.4. Alacaklıların Zararına Olabilecek İşlemlerin Engellenmesi için Dava Açma Hakkı	62
4.1.5. Yabancı Temsilcinin Aciz Usûlüne Müdahale Hakkı.....	63
4.2. Yabancı Alacaklıların Erişim Hakları.....	64
5. Yabancı Aciz Usûl ve Tedbirlerinin Tanınması.....	66
5.1. Tanıma Başvurusu ve Gerekli Belgeler.....	66
5.2. Tanımaya İlişkin Karineler	67
5.3. Tanıma Kararı.....	76
5.4. Tanıma Başvurusu Üzerine Başvurulabilecek Tedbirler	79
5.5. Yabancı Ana Aciz Usûlünün Tanınmasının Sonuçları.....	81
5.6. Tanıma Üzerine Alınabilecek Tedbirler	84
5.7. Alacaklıların ve Diğer İlgili Kişilerin Haklarının Korunması....	87
6. Yabancı Mahkeme ve Temsilcilerle İletişim, Bilgi Paylaşımı ve İşbirliği.....	88
6.1. Genel Olarak.....	88
6.2. İşbirliği.....	90
6.3. İletişim ve Bilgi Paylaşımı	91
6.4. İşbirliği Yöntemleri	92
7. Eş Zamanlı Takiplerin Eşgüdümü	92
7.1. Yabancı Ana Aciz Usûlünün Tanınmasından Sonra Başlatılan Aciz Usûlü ile Eşgüdüm	93
7.2. Yerel Aciz Usûlü ile Yabancı Aciz Usûlü Arasındaki Eşgüdüm ..	94
7.3. Birden Fazla Yabancı Aciz Usûlünün Eşgüdümü	95
7.4. Eş Zamanlı Usûllerde Ödemeye İlişkin Kural.....	96

8. Model Kanun'u Kabul Eden Ülkeler.....	97
9. Sonuç.....	99

Üçüncü Bölüm
ACİZ USÛLLERİNE İLİŞKİN AVRUPA
BİRLİĞİ TÜZÜĞÜ

1. Giriş.....	103
2. Kapsam ve Uygulama Alanı.....	104
3. Uluslararası İflâsa İlişkin Tüzüğün Kabul Ettiği Sistem.....	106
4. Uluslararası Yetki	107
4.1. Ana Aciz Usûlünün Açılmasına İlişkin Karar: Esas Menfaat Merkezi Kriteri	108
4.2. Esas Menfaat Merkezinin Unsurları ve Belirlenmesi.....	109
4.2.1. Esas Menfaat Merkezinin Unsurları.....	109
4.2.1.1. “İdari Bağlantının” Üstünlüğü İlkesi.....	111
4.2.1.2. “Dış Çevrenin Üstünlüğü” İlkesi.....	111
4.2.1.3. “Birlik” İlkesi.....	112
4.2.2. Esas Menfaat Merkezinin Belirlenmesi.....	113
4.2.3. Şirketler	114
4.2.3.1. Sicile Kayıtlı Olunan Yer Lehine Karine.....	114
4.2.3.2. Grup Şirketleri.....	115
4.3. Esas Menfaat Merkezinin Uygulanmasına İlişkin Diğer Problemler.....	118
4.3.1. Yetkiye İlişkin İnceleme	118
4.3.2. Esas Menfaat Merkezinin Belirlenmesinde Dikkate Alınacak An	119
4.3.3. Yetki Uyuşmazlıkları	120
4.4. Uluslararası Yetkinin Kapsamı.....	123
4.4.1. Yer Bakımından Kapsam	123
4.4.2. Maddî Kapsam.....	123

4.5. Geçici Hukukî Koruma Tedbirleri.....	127
5. Acze İlişkin Bağlama Kuralları	128
5.1. Lex Concursus İlkesi ve Kapsamı	128
5.2. Lex Concursus İlkesinin Uygulanmasının İstisnaları.....	131
5.2.1. Lex Concursus İlkesinin İstisnalarına İlişkin Sorunlar... 133	
5.2.1.1. Aciz Usûlünün Açılması	133
5.2.1.2. Aciz Usûlünün Açılmasının Bazı Hakları Etkilememesi.....	134
5.2.1.3. Uygulanacak Devlet Hukuku.....	136
5.2.2. Bazı Mallar Üzerindeki Belirli Haklara İlişkin İstisna	136
5.2.2.1. Üçüncü Kişilerin Aynı Hakları	136
5.2.2.2. Takas.....	138
5.2.2.3. Mülkiyeti Muhafaza Kayıtları.....	140
5.2.3. Bazı Hukukî İlişkilere Lex Concursus Dışında Başka Hukukun Uygulanması	141
5.2.3.1. Taşınmaz Mülkiyetine İlişkin Konular	141
5.2.3.2. Ödeme Sistemleri ve Finans Piyasaları.....	142
5.2.3.3. İş Sözleşmeleri	143
5.2.3.4. Tescili Gereken Haklar	144
5.2.3.5. Üçüncü Kişilerin İktisaplarının Korunması.....	145
5.2.3.6. Aciz Usûlünün Derdest Davalara Etkisi.....	146
5.2.3.7. Topluluk Patent ve Markaları.....	147
5.2.3.8. Zarar Verici İşlemler	147
6. Aciz Usûllerinin Tanınması.....	149
6.1. Aciz Usûlünün Açılmasına İlişkin Kararın Tanınması ve Tanınmanın Etkisi.....	149
6.2. Tasfiye Görevlisi Atanması ve Görevlinin Yetkileri.....	152
6.3. İlan ve Resmî Sicile Tescil.....	154
6.4. İade ve Denkleştirme Yükümlülüğü.....	156
6.5. Borçluya Olan Borçların İfası	157
6.6. Diğer İlamların Tanınması ve Tenfizi	157

6.7. Tanıma ve Tenfizde Kamu Düzeninin Etkisi.....	160
7. Yan ve Mahalli Aciz Usûlleri.....	161
7.1. Yan Aciz Usûlünün Açılması	163
7.2. Yan Aciz Usûlüne Uygulanacak Hukuk	165
7.3. Masrafların Başlangıçta Ödenmesi	166
7.4. İşbirliği ve Bilgi Paylaşımı Yükümlülüğü.....	166
7.4.1. Kapsam ve Düzenleme	166
7.4.2. Etkin İşbirliği ve Bilgi Paylaşımına İlişkin İlkeler.....	168
7.5. Ana Aciz Usûlünün Yan Aciz Usûlüne Göre Baskın Rölü	170
7.6. Alacaklıların Haklarını Kullanması.....	172
7.7. Yan Usûlde Tasfiyeden Arta Kalan Mallar	172
7.8. Tasfiyenin Durması.....	172
7.9. Yan Aciz Usûlünü Sona Erdiren Önlemler.....	173
7.10. Mahalli Aciz Usûlü	174
7.11. Muhafaza Tedbirleri	175
8. Alacaklıların Durumu ve Onlara Bildirim Yapılması.....	176
9. Zaman İtibarı ile Uygulanma, Diğer Andlaşmalarla İlişki ve Tüzüğün Tadili	179
10. Finansal Kurumların İflâsı ve Uygulanacak Kurallar	179
11. Sonuç	181

Dördüncü Bölüm

TÜRK ULUSLARARASI ACİZ HUKUKU

1. Giriş.....	185
2. Uluslararası İflâs.....	186
2.1. Yetki	186
2.1.1. Genel Olarak.....	186
2.1.2. Yetkili ve Görevli Mercii.....	187
2.1.3. Muamele Merkezi Kavramı	195
2.1.3.1. Gerçek Kişinin İdare Merkezi.....	196

2.1.3.2. Tüzel Kişinin İdare Merkezi.....	197
2.1.3.3. Şubenin İdare Merkezi	198
2.2. Uluslararası İflâsa İlişkin Türk Hukukunda Kabul Edilen Sistem.....	198
2.3. İflâsa Uygulanacak Hukuk	200
2.4. Yabancı İflâs Kararının Türkiye’de Tanınması ve Tenfizi	203
2.4.1. Genel Olarak.....	203
2.4.2. Yabancı İflâs Kararının Tenfizine İtiraz.....	207
2.4.2.1. Karşılıklılık	208
2.4.2.2. Yetki.....	209
2.4.2.3. Kamu Düzeninin İhlali.....	212
2.4.2.4. Hukukî Dinlenme Hakkının İhlali.....	215
2.4.3. Yabancı İflâs Kararının Tenfiz Usûlü.....	217
2.4.4. Yabancı İflâs Kararının Tenfizinin Hukukî Sonuçları.....	218
3. Konkordatonun Uluslararası Etkileri.....	223
4. Uzlaşma Yoluyla Yeniden Yapılandırmanın Uluslararası Etkileri	226
5. Sonuç.....	228
SONUÇ	231
EK I SINIRAŞAN ACZE İLİŞKİN UNCITRAL MODEL KANUNU (2007)	235
EK II ACİZ HUKUKU HAKKINDAKİ AVRUPA BİRLİĞİ TÜZÜĞÜ	250
EK III SINIRAŞAN ACİZ İÇİN AVRUPA İLETİŞİM VE İŞBİRLİĞİ İLKELERİ (Temmuz 2007)	287
KAYNAKÇA	295